

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de hukuk devleti ilkelerini ve toplumsal adalet duygusunu zedeleyen mekanizmalar, OHAL ve darbe dönemi teamülleri ortadan kaldırılmalıdır. 2016-18 yıllarında çıkarılan KHK’ler ile işinden ihraç edilen 152 bin kamu emekçisi hakkında adaletli bir yargılama ve işleyiş sağlanmamıştır. KHK’lerle ihraç işlemi mevcut yasalara, anayasaya ve uluslararası sözleşmelere aykırıdır. OHAL dönemi esas alınarak yapılan bu işlemlerin sonuçları 10 yıldır devam etmekte ve hukuk içerisinde bir çözüm sunulmamaktadır. OHAL ve KHK’lerle ihraç işlemlerinin toplumsal maliyetleri her geçen dönem artmakta ve bu durum toplumsal adalet duygusunu zedelemektedir. Bu hukuksuz durumu ortadan kaldırmak, KHK’lilere yapılan bu haksız işlemlere son vermek, işe iade süreçlerini hızlandırmak ve hukuk devleti ilkelerince zarar görenlerin zararlarını tazmin etmek gerekmektedir. Bu kapsamda KHK mağduriyetlerinin boyutlarını tespit etmek, ihraç işlemlerinin kamuda ve toplumda açığa çıkardığı riskleri azaltmak, kamuda çalışan emekçilerin iş güvenliğini geliştirmek ve ihraç baskısına son vermek, 10 yıl yaklaşan bu hukuksuz düzenlemeyi sonlandırmak ve ortadan kaldırmak amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de 2016–2018 OHAL döneminde çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK’ler), modern Türkiye tarihinin en kitlesel hak ihlallerinden birine yol açmış; yüz binlerce yurttaşın yargı kararı olmadan kamu görevinden ihraç edilmesine, sosyal ve ekonomik yaşamdan dışlanmasına neden olmuştur. Anayasa’nın 36. maddesi ile güvence altına alınan adil yargılanma hakkı, yargıya erişim hakkı ve hak arama özgürlüğü sistematik bir biçimde ihlal edilmiştir. Bu durum AİHM, AYM ve onbinlerce idari yargı kararı ile de açığa çıkmıştır. Yargı süreçlerinin 10 yıldır tamamlanamaması bile bu hukuksuzluğun bir göstergesidir.

OHAL KHK’leriyle ihraç edilen 152 bini aşkın kamu çalışanı, idari yargıya doğrudan başvurma hakkından mahrum bırakılmış; birçoğunun dosyası OHAL Komisyonu ve idare mahkemeleri süreçlerinde 10 yıla yaklaşan gecikmeler nedeniyle hâlâ sonuçlandırılmamıştır. Bu durum sadece bir idari sorun değil, geri dönüşü olmayan sosyal, ekonomik ve psikolojik yıkımlar yaratan ağır bir hak ihlalleri rejimi halini almıştır.

On binlerce yurttaş hakkında hiçbir somut delil olmadan; iddia, soruşturma veya yargılama yürütülmeden “terör iltisakı” gibi soyut kavramlarla işlem tesis edilmiş; masumiyet karinesi

açıkça ihlal edilmiştir. Üstelik ihraç edilen kişilere pasaport yasağı, yurtdışı çıkış yasağı, adli kontrol, denetimli serbestlik gibi yaptırımlar uygulanmış; temel hak ve özgürlükler idari kararlarla sınırlandırılmıştır.

Bu süreçte ölümler, intiharlar, ağır hastalıklar, işsizlik ve sosyal dışlanma olağanlaşmış; kamu görevinden ihraç edilen pek çok kişi yargı kararlarıyla aklanmış olmasına rağmen görevine başlatılmamış, hakları iade edilmemiştir. **Öldüğü halde görevine iade edilen 100'den fazla KHK'li tespit edilmiş, yani bu kişiler haksız yere işten atılmış ancak ömürleri bu haksızlığın giderilmesini görmeye yetmemiştir. Binlerce KHK'li aynı durumdadır.**

Hukuksuz bir şekilde işinden edilen ve daha sonra mahkemelerce iadesine karar verilen kişilere ödenen tazminatlar ve vekâlet ücretleri ise ciddi bir kamu zararına yol açmış; bu zararın sorumlularına rücu edilmediği iddiaları kamu vicdanını daha da derinden yaralamıştır.

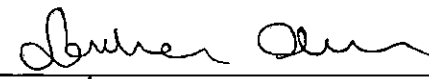
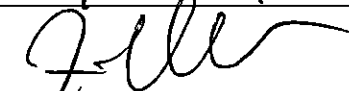
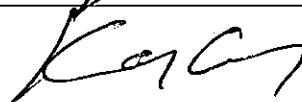
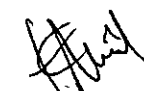
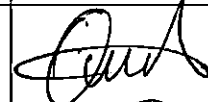
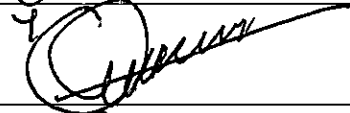
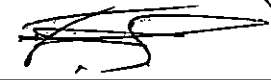
MAK Araştırma Şirketi'nin Kasım 2025 tarihli çalışması, KHK'lilerin %99'unun adil yargılanmadığını düşündüğünü, OHAL Komisyonu ve idari yargı süreçlerinin keyfi ve ağır işlediğini, on binlerce kişinin iş bulamadığını, ayrımcılığa uğradığını ve temel yaşam haklarının ihlal edildiğini ortaya koymuştur. Bu bulgular, KHK uygulamalarının yalnızca bireysel değil, toplumsal bir yaraya dönüştüğünü göstermektedir.

Bugün itibarıyla,

- KHK ile ihraç edilen toplam kamu görevlisi sayısının net olarak bilinmemesi,
- Ölmesine rağmen hakkında yargısal karar verilmeyen kişi sayısı,
- OHAL Komisyonu ve idari yargı yoluyla iade edilenler arasında yaşamını yitirenler, hastalananlar, ülkeyi terk etmek zorunda kalanlar,
- Haksız ihraç işlemlerinden sorumlu idareciler hakkında yürütülen herhangi bir idari veya adli sürecin bulunmaması,
- Yüz binlerce insanın pasaport yasağı, adli kontrol, denetimli serbestlik gibi yaptırımlar altında yaşamaya devam etmesi,
- Kamunun uğradığı insan kaynağı kaybı ve maliyet hakkında herhangi bir çalışmanın yapılmaması,
- Mağdurlara yönelik resmî bir özür ve kapsamlı tazminat planının bulunmaması

gibi hususlar kamu yararı ve hukuk devleti ilkeleri açısından ciddi bir araştırma, inceleme ve şeffaflaştırma ihtiyacını açıkça ortaya koymaktadır.

Tüm bu nedenlerle, OHAL KHK'lerinin yol açtığı kitlesel hak ihlallerinin, adaletsizliklerin, sosyal yıkımların, kamu zararının, hukuka aykırı idari uygulamaların ve etkileri hâlâ devam eden mağduriyetlerin tüm boyutlarıyla araştırılması; sorumluların tespiti; hakları ihlal edilen yüz binlerce yurttaş için adil, kalıcı ve insan haklarına uygun çözümler geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunlu hale gelmiştir. Bu araştırma, yalnızca mağdurların değil; hukukun üstünlüğünün, toplumsal barışın ve demokratik kamu düzeninin tesisi bakımından da bir gerekliliktir. Bu amaçlarla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CÜPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20			